۲۰۶ ایکنجی دوره

۵ شنبه ۲ خرداد ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار

آیونه	ایلیک	۱۲۰	ریال
۶	آیلیق	۶۵	«
۳	«	۳۵	«

مدیر :
فتحی خشگنابی

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین اورقانیدیر

علاء نین
فتنه‌لی تحریکاتی

مرموز سیاستلرین کهنه اویونبازی، نوز فتنه‌لی تحریکاتیندان ال چکمک ایسته‌میر.

دی یللره گوره بو خوش ظاهر و مرتجع عنصر نوز آنتریک و تشبثاتی ایله بین‌المللی سیاستی قارانلیقلاندیرماق و دنیا صلح سه‌وه‌ن خلقلرینی قورخولی اوچوروما دوغرو آپارماق ایسته‌ییر.

بو استعمار سیاستینین اوپونجاغی و ایران آزادلیغی و استقلالیتین دشمنی، بیرینجی دفعه دگیل که ایران مسئله‌سینی شوروی و صلح و آزادلیق ضدینه بیر حربه کیمی ایشله‌دیر، بلکه امنیت شوراسینین جلسه‌لری تشکیل تاپدیقدان او، دنیایه هرج- مرج سالماق و اختلاف‌نظرلری شدتلندیرمک ایچون نوز شریک جرمی اولان تقی‌زاده‌نین‌عینیله خطرناک حرکاتینی تکرار ائدیب و ادامه ویریر.

امنیت شوراسینین قاباختکی جلسه‌لرینده معروف نفت کمپانی‌لرینین دلالی اولان علاء آقای قوام‌السلطنه حکومتینین اجازه‌سی و میلی اولمادیغی بیر صورتده که نوز عمللرینین پیس نتیجه‌سینی ده یاخشیجا بیلیردی و دوشونوردی که بو تحریکات ایران آزادلیغی و استقلالیتی ایچون قورخولی‌دیر. بونی بیلدیگی حالدا ینه ده ایران مسئله‌سینی، شوروی دولتینین ضدینه تبلیغات و حمله ایتمک ایچون بیر اسلحه دوزه‌لدیب و استعمارین گیف سیاستلرینین باعث جرخلرینی دولاندیرانلارا امکان ویردی که عمومی صلح و آرامشی پوزماق ایچون ایتدیکلری تشبثلرینه امید باغلاسینلار.

کنچن دفعه آقای قوام‌السلطنه شخصا اظهار ایتمیشدی که : «ایران مسئله‌سینی امنیت شوراسیندا مطرح ایتمک ایچون ایران نماینده‌سینه دولت طرفیندن هیچ بیر دستور ویریلمه‌میشدیر.»

بونونلا بئله آنادان مهربان اولان دایه‌لر ایران ملتینی عاجز و صغیر و نوز منافعینی تشخیص ویرمگه قادر اولمایان بیر ملت حاییب نوز آلچاق قره‌نوکری اولان علاء‌نین وجودیندن استفاده ائده‌رک نوز آنتریکلرینه ادامه ویردیلر و متمرد خودسر و اشرار کیمیده و نوز حکومتینه اطاعت ایتمک ایسته‌مه‌ین خائن عنصری حمایت‌ایدوب اونین اوز باشینالیغیندن استفاده ایتمکده اصرار ایدیلر.

ایران دولتینین رسمی مقاماتینین اظهاراتینه گوره بو دفعه ده آقای علاء نوز متبوعه دولتینین نظرینین خلافینه اولاراق ایران مسئله‌سینین امنیت شوراسیندا مطرح اولماسینا اقدام ایتمیشدیر.

بو حیاسیزلیق اوندان بیر صورتده بروزه گلمیش که مشترک ایران و شوروی اعلامیه‌لری موجبنجه بو ایکی دولت آراسیندا هیچ بیر اختلاف نظر اولمادیغی رسمی صورتده هر ایکی دولت طرفیندن تصدیق وتأیید ایدیلمکده‌دیر.

بونا گوره آقای علاء‌نین بو اقدامینه هیچ بیر دلیل قائل اولماق اولماز. نظره گلیر که بو عالی‌جنابین هدف و مقصدی ایران آزادلیغی و استقلالی ایله بیرحدده مبارزه ایتمکدیر. بوندان اوتری که متبوعه دولتینین سیاسی نظرلری و دستورلارینه واحٔ قویمایان و بوتون قوه‌سینی نوز دولتی ایله قونشی دولتین مناسباتینین پیره‌لنمه‌سینه صرف ایدن بیر نما. بله مسلم‌در که مملکتین استقلالینه ذره‌جه علاقه‌سی اولا بیلمز و اینه بیر هر قیمته اولورسا اوسون استعماری دولتلرین تلقیذینی نوز مملکتینده ساخلاسین. ایروک نفت کمپانی‌لرینین دولارلاری بو بدبخت جاسوسین گوزونی خیره‌لندیریب و اونو اربابلارینین منافعی مقابلینده نوزوندن بیخود ایدیبلر. علاء و تقی‌زاده ایران خارجی سیاستینده

باش مقاله‌نین آردی صحیفه ۴ ده

آقای دکتر جاوید ین
مراغه ده ایتدیگی نطق

تاریخ ۲۸ر۲ر۲۵ ده حرمتلی داخله وزیری جناب آقای دکتر جاویدین مراغه چهار راهیندا ساعت دورت گون اوره‌دان سونرا سویله دیگی نطقین متنی :

عزیز هموطنلر، محترم خانملار عزیز سربازلار، بوگون آذربایجان ملتی وخلقی تاریخی گونلر گچیریرلر، آذربایجان خلقی بوگون دنیانین بوتون رادیولاریندا دانیشیقلاریندا و مجالس‌لرینده صحبته و مباحثه‌یه سبب اولموشدیر، بو دورت آییز عرضینده قورولان بیر ملی حکومت بوتون دنیا خلقنه بیلدیرمیشدیر که نوزونه نسبت تاریخی، دیلی، فرهنگی ولیاقتی واردیر.

بو گونه قدر چوق سوزلر سیزه دییلوب و احتمال ویریرم که منیم سوزلریم تکرار اولسون، اما بعضی اثه سوزلر وارکه نه اینکه اونی بئش دفعه، اون دفعه، یوز دفعه، بلکه مین‌دفعه دیمک و تکرار ایتمک لازم‌دیر، چونکه اونی گرک هامو ایشیدیب بیلسین، آذربایجان ملی حکومتینین تأسیسین سببلرینی تکرار ایتمگه حاجت یوخدیر، اما ینه ده اونوتمامالیسیز که اوتون بویوک سببی وطن زاینلارلارین پیس و جلادانه حرکتلری و مرتجع حکومتلرین سوء سیاستیدن عبارت ایدی بیر ملت که اونین دیلینه آزادلیغینا، ادبیاتینه مانع اولالار او ملت گرک آیاغا قالخسین، بلی عزیز هموطنلر! بیزیم ملتیمیز تاریخلر بویی بویوک شکنجه‌لره بویوک اذیتلره و زحمتلره دچار اولمیشدور ایله بیلیرم که بیزیم خلقیمیز هیچوقت تهران حکومتلرین سوء سیاستین و قان ایچن خائن ژاندارملارین پیس رفتارین اونوتمیا جوق همان پس حرکتلر و ارتجاعی اثلر بیزی وادار ایتدی که بوتون شهرلرده و کندلرده خلقیمیز آیاغا قالخوب آزادلیغینی آلسین.

هرگاه یادیزدا اولسا و شهریور آینده منتشر اولان بیانیه و شعارلاریمیزی یادیزا سالسانز اونی بیلرسیزکه آذربایجان دیموکرات فرقه‌سی ملتی هیچ وقت ایراندان آیرماق فکرینده اولمایوب چونکه بیر هیئته بوتون ایراندا نهضتین ترقیسین و آزادلیغین علمدارلیغی اولموشیق اودورکه بیز ندنک آذربایجانین بلکه بوتون ایران خلقینین آزادلیغی ایستیریک گرک هامی بونی بیلسین(تندتلی آلقیشلار وهورالار).

عزیز هموطنلریم، سیزین بو تندتلی هورالار چکیگیز دونن بو ساعتده تبریز ستارخان میدانیندا ستارخانین مجسمه‌سینی نصب‌ایتمک مناسبتیله تشکیل تاپمیش جشنی منیم یادیما سالیرکه سیزین تبریزلی قارداشلاریز بو جور هورالار چکوب آلقیشلاییردیلار دونن تبریز اهلی بیر بویوک تاریخی گون کچیردیلر بیر جور تیپلی ایلک بودون قباق

قطعنامه

سه‌شنبه گونی اردی‌بهشت آیینین ۳۱ بنده تبریز شهر قوميته‌سینده آخشام ساعت بئش ده حوزه فرقه عضولرینین بیر جلسه‌سی

مملکت خبرلری

اولوب بو کنفرانسدا آقای پیشه‌وری، آقای شبستری، آقای پادگان فرقه‌نین داخلی ایشلری و تاکتیکی خصوصیندا مفصل صورتده دانیشدیلار، کنفرانسین آخریندا اشتراک ایدنلر طرفیندن آشاغی داکی قطعنامه صادر اولدی:

« بیز فرقه عضولری سه‌شنبه گونی اردی‌بهشت آیینین ۳۱ بنده آخشام ساعت ۵ ده شهر قومیته‌سینین سالونیندا چاغیریلمیش فرقه کنفرانسیندا نوز فرقه‌و رهبرلریمیزین نطقلرینی ایشیده‌رک فرقه‌میزین و ملی‌حکومتیمیزین بو گونکی تاکتیکینی و سیاستینی دوشونوب هامومیز بیر نفر کیمی فرقه‌نین پولاد انتظامینی گوزله‌یه‌جیک.

فرقه‌میز، ملی حکومت‌و آزادلیغیمیز ایله آنادا مبارزه‌خلقیمیزین تاریخی و ملی نهضتینه رهبرلیک ایدیب ارتجاعین زنجیرلرینی‌خلقیمیزین بوینوندان ابدی اولاراق گوتوردی. بونونلادا خلقیمیزه سعادت و آزادلیق نصیب ایتدیگی کیمی بیز بوندان‌سونرا ابدیت ایله ایتدیگمیز آزادلیغی و ملی دلیمیزی فرقه‌میز و اونون‌رهبرلری حفظ ایده‌جکلر.

بیز فرقه‌نین بوتون عضولری فرقه‌میزین قرارلاریندان متابعت ایدیب اونلاری بوینه یتیرمکده هر جور فداکارلیق وجدیت ائدن، ال گوتورمه‌ییب فرقه‌میزین رهبرلری بیزی گوتدن گونه سعادته وخوش بختلیگه دوغری آپاردیقلاری مقصدلارینی قانیمیز و جانیمیزلا حیاته گچیرمگه سوز ویریریک.»

دانشسرالرین امتحانلاری

اردی بهشتین ۳۱ ینده اوغلانلار دانشسراسی باغچه‌سینده قیزلار متوسطه‌سی (پروین) مدرسه‌سی، اوغلانلار، قیزلار دانشسرالاری و اوغلانلارین معلم کومکچیلرینین آخر نجی کلاسلاری طلبه‌لرینین سون کتبی امتحانلاری باشلانمیشدیر.

بو امتحانلار اوچ گون دوام ایده‌جکدیر. عین‌زماندا بو امتحانلارا ۴۴ نفر اوغلان دانشسراسیندان ۳۶ نفر قیز دانشسراسیندان، ۹۰ نفر اوغلان معلم کومکچیلری و ۱۲ نفرده (پروین) مدرسه‌سی طلبه‌لریندن اشتراک ایتمیشلردیر.

رسامالار جمعیتی تشکیلی

اردی بهشتین ۳۰ یندا سوومت اتفاقیله مدنی رابطه‌اطیبان جمعیتین تبریز شعبه‌سی طرفیندن مدنیت اوینده، تبریزین ۳۰ نفر رسام، هیکلتراش و نقاشلارینین اشترا کیله مدنی رابطه ساخلیان جمعیتین صدری آقای صفوت و معاونین حضوری و آقای میاباتین صدرلیگی ایله رسامالار جمعیتی تشکیل ایتمک ایچون بیر اجلاس گچیریلمیشدیر.

بو جلسه‌ده آقای میاباتن آچیق اعلان ایتدیکدن سونرا آقای بهنر زاده و آقای صفوت‌رسامالار جمعیتی تشکیلی باره‌سینده چیخش ایتمیشلر رسامالاردان آکبرپوری‌سی امیرحاجی زاده و خانم رحیم آمریندن عبارت اوچ نفرلیک بیر هیئت سچیلمیشدیر

تهرانا اعزام اولونان هیئت

ایران باش وزیری آقای قوام‌السلطنه‌نین صلاح دیدی و آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری‌نین تعیینی ایله. آذربایجان ملی حکومتینین ایش وزیری آقای جودلین تحت ریاستینده و مراغه فرمانداری آقای آذرباده‌گان و باش وزیرلیگین مفتش مخصوصی علی زاده‌نین عضویتی ایله بیر هیئت، آذربایجان سرحدلرینده دولت قوه‌لری‌نین تعرضینه رسیده‌لیک ایتمک منظوری ایله، قطعی قومیسیوندا شرکت ایتمک‌دن اوتری، تهرانا اعزام اولوندی.

کردلر

ف . ب

کردستان

کردستان کردلر ساکن اولان بیر قسمته آدلانیر. اونون ساحتی اللی مین مربع کیلومتردیر. بوناحیه شمالدان ارمنستانا جنوبدان لرستانا و ...

...ایله‌یب ینده ایکی آراسیندا کردستان اوچ جا داغلاردان تشکیل تاپمیشدیر کردستانیدا یئر اکینی و چوبانلیق اونون عمده محصول لارینددان حساب اولونور داغ جبل اونون بویوک حاصلیدیر ایسه باتلاق اولان یئرلرده دوگی زراعت اولونور. کردستانین معدن لریندن دمیر - قورقوشوم - مس قلع سکت دیر. بومعدنلرین چوخی کیچیک وقدیم وسیله‌لرله استخراج اولونور.

کردستانین تاریخیندن
بیر خلاصه

هله‌سیز کردلر میلاد مسیح‌دن ایکی مین ایل قاباق ظهور ایتمیش لر. زیرا سومری کتیبه‌لرین بیرینده که بو تاریخه متعلقدر. اونلار آشاره اولونموشدور. بئشینجی عصرده اونلار مسلما دجله چایینین یوخاری قسمتده اولان عرفی داغلیق اراضی‌ده اولموشلار. بیرینجی عصره کیمی کردلر نوز استقلالیت لرینی تمام همت و غیرتله ساخلامیشلار. لیکن سونرا اولاریمنی‌قونشی دولتلر اطاعت آپارمیشلار. بو دولتلردن آسورلر ارمنستان-روم-ایران اولاپلر. اون ایکینجی عصره کیمی سلم‌دور که کرد قبیله‌لری فارس تورپاقینده اولموشلار. ساتکی بونا باخاراق بیر پارا تاریخچیلرین عقیده‌سی بودور که ایران ساسانی پادشاهلاری‌اسلا کرد عرقی‌نین بیر شعبه‌لریندن اولموشدور. نظره گلن کیمی خلیفه لر دورینده کردلر توزتوپراقلاریندان مغربه دوغرو مهاجرت ایتمیشلر.

خلیفه‌لرین قدرتلی اولان‌زمانلاری کیمی کردستان تولکه‌سی اسلام استیلاحرطه‌سین‌باخشا توپراقلاری کیمی خلیفه‌لر طرفیندن معین‌اولان حاکملر توسطیله اداره اولونوردی. بو دوره ده کردستانین تاریخی کرد

خلقینین رهادتلی ملی حرکاتیندن عبارتدرکه اولار نوز آزادلیقلاری اوغروندا همیشه مبارزه ده‌میشلر. خلیفه‌لرین و اسلام حکومتی‌نین قدرتی آزالاندان سونرا بیرنجی نوبه‌ده کردلردن حسنویه‌ادلی‌ خلفیه که اولموشدور. اونون‌حکومتی ۹۵۹ نجی میلادی ایلده ایجاد اولاراق و اوتوزی راوندی‌نی نین رئیسی حساب اولونوردی. اونون اعقابلاری عهدادیان آدلاناراق و ایکی بیر. اولموشلار آنی وگیجه عهدادیان بو ایکی حکومت هرایکی‌سی اون ایکینجی عصرین آخرینه دک دوام ایده‌رک ونوزلریندن بویوک و باختی معمارلیق یادگارلاری قویموشلار. بونلاردان سونرامروانیان حکومت قورموشدور و بو حکومت ایسه اوپیرلردن مشهوردور. بو دولتی ایجاد ایدن ابوعلی بن مروان بن دوستک بیر تل رئیسی اولموشدور که ۹۹۰ نجی ایلده تولدوروولموشدور. بوحکومتین پادشاهلاری ۱۰۹۶ نجی ایله دک پادشاهلیق ایتدیلر و یوز ایله کیمی ترز حکومتلرینی ساخلایا بیلدیلر. بو حکومتین بئه ایسه باختی معمارلیق ایشلردن یادگارلاری واردر که اونلار دیاربکر و میافارقین شهرینده تیکیلمیشدی. بو حکومتین قالان لاریندان ایشدی سلیوان ولایتنده یئرلی حاکملر کیمی قالمیشلار. اون ایکینجی عصرده ترکمانلار کردستانا حاکم اولدولار. کردلر بئه ایسه ترکمانلار مقابلینده مبارزه‌دن ال چکمه دیلر بئه‌کی ۱۱۸۵ نجی ایلده بونلارین شدتلی دعوالاری اولدی. اون‌ایکینجی عصرین اورتالاریندا ایوبی حکومتی ظهوره گلدی. مشهور صلاح‌الدین ایوبی ایلاره‌ادیر. بوحکومت آز مدتده کردستان‌سوریه‌مصر. ویر قسمت ده بیت‌دان تصرف ایتدی. بوحالده ترکمانلار داها ضعیف اولدولار. اون آلتنجی عصرین اوللرینده

باقی‌سی آتیه صحیفه‌ده

کردستان

اول صفحه‌دن بقیه

عثمانلی امپراطورلیغی تشکیل اول. ماقلا داها بوتون تاریخ بویی کردستان ایران و عثمانلی دولتلری آراسیندا بویوک رول‌لار اوینادی. بوندان سونرا کردستان‌دا قبیله‌لر و طایفه‌لر یاندا طیلی یارانـدی و عثمانلی حکومتی بوتدبیری الـده ایتمکله کردستانی راضی ساخلادی.

۱۸ و ۱۹ نجی عصرلرده عثمانلی دولتی ایستدی که کردلر داها استقلال و آزادلیقلارینی کاملا آرادان آپارسین. بو مقصد باعث اولدی که کردلر طرفیندن قیزغین حرکت و شورشلر عمله گلدی، بو حرکت کرد تاریخینده اوزماناکیمی سابقه‌سیزدر. بو حرکاتین بیرنجی‌سی‌حرکی عبدالرحمن پاشای بابان سلیمانیه اهالیسیندن اولموشدور او ۱۸۱۳ـ ایلده وفات ایتمیشدر. او عثمانلی و ایران رقابت‌لریندن استفاده ایتمرک کرد استقلالینی احیاء ایتدی لیکن سونرا بغداد حاکمی طرفیندن بیر محاربه‌ده مغلوب اولدی. داها بوندان سونرا کردلرین تاریخی بوکیمی حرکت وشورش‌لردن عبارتدر که اونلار هرحالدا ئوز استقلاللارینی الده ایتمکدن ئوتری یاخلامیشلار. بیز بونلارین مفصل اولموقونه گوره خصوصیتی شرح ویرمیریک آنجاق گچمیش دنیا محاربه‌سی کردلر ایچون بویوک ضررلر عائد ایتدی. اونلاربیر چوخ عده‌لری عثمانلی قوشونونین محاربه‌لرینده آرادان گئتدیلر. کردستان تاریخی چوخ شیرین و مفصل بیر تاریخدر.

اونون همان مهم قسمتی کردلرین استقلالیت حرکاتیندن عبارتدر که بز اونو آیریجا عنوانا یازیریق.

کردستان استقلالیت حرکاتی

کرد شاعرلریندن احمد خانی ئوز مامور - زین آدلی بیر شعرینده (۱۷ نجی عصرده) کردلرین استقلال جی‌لیق لارینی‌یاد ایتمشدر بیر نجی توبه بوتون کردلری دنیاده بیرلیگه دوغرو سوق ایتمک ایچون ۱۹ نجی عصرین‌اولینده‌اقداملار اولموشدور. هله ۳۹ ایل بوندان قاباق ۱۸۹۷ نجی ایلده بیرنجی دفعه اولاراق کردلرین کردستان آدلی روزنامه‌لری چیخمیشدر ۱۹۰۸ نجی ایلده استانبولدا کرد عائله‌لاری عضوی آدلی بیر فرقه یارانمیشلار لیکن بو فرقه داغیلمیشدر و ۱۹۱۸ نجی ایلده کرد ملی فرقه‌سی آدلی و سونرا استقلال هیئتی فرقه‌لری وجوده گلمیشدر. بو فرقه کردلر طرفیندن ژنرال شریف پاشا آدلی نماینده‌سینی صلح انجمنینه گوندرمیشدر ۱۹۲۰ نجی ایلده سور معاهده‌سی امضالانمیش‌و بومعاهده‌ده کردلر حقلری تانیلمیشلار. بو معاهده‌نین ۶۲ و ۶۴ نجی ماده‌لری کردلرین مستقل بیر حکومت یاراتمالارینی نظرده آلمیشدر. لیکن بو معاهده عملی اولمادی سونرا بعضی دولتلرین تحریکاتی کردلری آلداتدی. هر حالدا او معاهده زوریله آرادان گئدیب و لوزان قرار دادی اونون یئرینده امضالاندی که او کردستانی تجه دولت آراسیندا تقسیم ایتدی و خاتمجه کرد استقلالیتی آرادان آپاردی. بو خطانین زیانلاری هم کردستانی تقسیم ایتدن دولتلره عائد اولدی. لیکن کردلرین حرکاتیندن و اونلارین غیرتلی مبارزلریندن بیر اولون دنیایه سس چیخدی. لوزان معاهده سینین ۳۸ نجی ماده‌سینین ۳ نجی سنی قید ایدیردی که کردلرین

مذهب، دیل وملیت‌لرین ملاحظه ایتمدن اونلارا آزادلیق ویره‌چکدی. اینه بو تعهدی یالنیز ترکیه قرار آلمیشدی. کردلر بو معاهده‌یه اعتراض ایتدیلر. نتیجه آلماداندان مایوس اولمالاریب بویوک نهضت تولید ایتدیلر ۱۹۲۵ نجی ایلده شیخ سعید بویوک عده‌یله دیار بکره حمله آپاردی بیله کی آز قالیردی او شهری تصرف ایده. بو زمان ایسه بئرلی حرکات و قیاملار اولدی‌لیکن منظم بیر تشکیلاتین اولمامالی و واحد بیر قوماندانین یارادیلماماسی باعث اولدی که کردلر مغلوب اولدیلار بوبیله‌یه ایل لرچکدی که بو حرکت آرادان آپاریلسین ۱۹۳۰ نجی ایلده ایسه احسان نوری‌نین قوماندانلیغیله آغریداغدا محاربه‌لر اولدی لیکن کردلر بیر نامساعد ناحیه اولدیقلاری ایچون مغلوب اولدولار. بوبیله‌یه یئنه ووروشما ۱۹۳۸ نجی ایله‌دک ساسون وسیم داغلاریندا دوام ایتمیشدی.

بونلار هاموسی گوستریر که کرد خلقی نتیجه ئوز آزادلیقی اوغروندا‌شدتلی‌مبارزه‌لر آپاریمیشدر و هیچ بیر وقت مایوس اولمامیشدر عراقدا بیر زمان انگلیس لر سلیمانیه منطقه‌سینین اداره‌سینی شیخ محمود آدلی بیر کرده تاپشیردیلار لیکن‌اونتیجه‌دفعه‌انقلاب‌ایلدیب و ۱۹۲۳ ده‌بیر‌دولت قوردی که چوخ آز مدت سونرا آرادان گئتدی ۱۹۳۰ دا انگلیس و عراق آراسیندا باغلانان معاهده‌ده کردلر ایچون گنیش معارفی و اداری اختیارات ویریلدی لیکن عملده بوچوخ اشکال واختلافلار تولید ایتدی.

سوویت اتفاقینده اولان‌بوتون کردلر‌بویوک اختیارات الده ایتمیشلر اونلار نتیجه ایل‌لر نخجوان‌دا واحد جمهوریت یاراتدیلار. لیکن بو توتک اورمیتا پایتختدان سونرا ایسه‌اونلارین‌معارف واداری‌مستقلرده اختیارلاری یئرینده‌قالدی. ایروان ایندی کردلرین ان بویوک معارفی مرکز لریندندر. چوخلی کرد دیلینده مطبوعات لاتین یازیسیله اورادا نشر اولونور. ایراندا رضا شاهین حکومتی دورینده کردلره چوخ ظلم اولدی که بونو بیر آیری تفصیل‌دیر. هر حالده اونلارین یئرلی قدرتلری آرادان گئتدی و چوخ عده‌لری بعضی منطقه‌لره کوچ ایتدیلدی. کردلرین بوتون بدبختلیق و استقلالیت اوغروندا آپاردیقلاری مبارزه‌لر دورلری و هابئله کرد خلقی‌نین روحی و بویوک معنوی سیماسی باعث اولوب که اونلار دا محاربه‌دن سونراکی دنیاده ئوزحق‌لرینی طلب ایتسینلر. نتیجه‌ده کی ۲۵ مارس ۱۹۴۵ بیر خبره گوره کرد خلق‌لرین‌نماینده‌لری بوتون سانفرانسیسکو کنفرانسی‌نین‌عضوی‌اولان دولتلره بیر نوتا گوندریب وقید ایتمیشلر که کردستان خود مختار دولتی تشکیل اولونسون. نوتادا دیئلمیشدیر که ایران، عراق و ترکیه‌ده اولان کردلر دوقوز میلیون یاریم نفوس در.

کردلرین جمعیتی

کردلرین ساکنه دایر دقیق آمار و صحیح احصائیه الده یوخدور دیمک اولار که کردستان کردلریده سکز میلیوندر.

بو ساحه البته کردستاندان خارجده اولان کردلر یوخدور. ترکیه‌نین یوزده ۲۹ ساحتندن و یوزده ۲۵ جمعیتندن ایرانین یوزده ۱۲ و یوزده ۲۳، عراقین یوزده ۲۹ و یوزده ۲۸ ساحت و جمعیتلری کرد اولان یئرلردر که جمعده ۸ میلیون یاریم کرداولور.

کردلرین دیل وادبیاتی

کرد ملتی فارسی دیلیله شباهتی چوخدور. اونون اوچ اساس لهجه‌لری واردر که عبارتدرلار کورمانجی (مغرب و شمالده) جنوب لهجه‌سی که سورانی یا بابا کردی آدلانیر وسلیمانیه‌ده معمول در. داها مشرقده اولان دوملی بازازا لهجه‌سی که خربوت و بیرجیک و بیر قسمت ساسوندا رواجی‌وار. بو اوچ لهجه یالنز دستور و لغت لهجه‌لریندن فرقلی‌دیرلر. کرد ادبیاتی ان شیرین قسمتی اونون دیل ادبیاتی یاخود فولکلوریدر. عشقلار عشقی نغمه‌لر - محاربه اوخوما لاری - اوینا‌ق دمرلاری (حرکت لرله یاغیم) کرد فولکلوری‌نین ان بویوک و اهمیتلی قسمتی در. یازی ادبیاتینده دیمک اولار که کردلر حاضر حالدا بوردولماداد ئوز دیل‌لری‌نین وحدت و بیر لیگینه چالیشیرلار. فعلی حالدا سوریه‌ده دوردگرد روزنامه‌سی چاپ اولور. بو روزنامه‌لر کورمانجی لهجه سینده ولاتین حرفلریله‌در. سورانی لهجه و عرب حرفلریله عراقدا اوچ نشریه واردر. سوویت اتفاقینده کردلرین لاتین حرفلریله یاخشی روزنامه‌لری وار. ایراندا ایسه اونلارین نشریاتی ترقی دوغرو گئدیر و چوخالیر.

کرد اخلاق و صفت لری

کردلر شرقده اولان انسانلارین آراسیندا مخصوص و ممتاز بیر صفت لره مالک‌در. کردلرین داغلیق منطقه‌لرده اولان چیچک ایولری گوزل و نظافتلی اولار. بو ایولرده قدیملر اونلارا زینت ویرمر. سالارلر همیشه بوایولرده صمیمی قوناقلیق گوریلر. کردلر ئوز اکسین یئرلرینی و باغلارینی ساخلامادا وفالی ومواظبتلی دیرلر. کرد اکینجی‌سی نامساعد هوالده و سوون آزلیغیله چوخ وقت آغیر محصول تولید ایدیر ونهایت بواپشده چالیشار. کرد هاموداں اول بیر مشهور محاربه‌چی در. اونون زمانی دیل لرده دیلر. اوچوخ آسا کیفلا هدتلی محاربه‌لر آپارار. بیرگوزل سلاحی هر بیر شیی‌دن آرتیق سئور. اونلارین بیر مثلی وار او دییرکه: محاربه بیکار قالساقدان یاخشی‌دی. همیشه کردلرچالیشارلار محاربه‌ده‌گولنگ بیهوده مصرف ایتمیب و آز وسیله ایله حریفی آرادان آپارسینلار. کردلرده طبعا توت و زور اولار. اونلار صداقتلی اولوب و ئوز عهد وقول لارینا وفا ایدرلر. کرد آز دانیشار وجیجوت لوزیندن‌سم ووروماز وعبث دانیشیقی سئوماز بوتون اورووپالیلار که کردلرله معاشر اولوبلار اونلارین زیرکلیکلرین ولطافت طبع‌لرین تحسین ایدیبلر ودیبلرکه کردلر بیرطبیعی انور - گنگه صورت و دقتلری واودر کرد چوخ کینه‌لی اولار. اونلار هرحالدا انتقامی باشقالاغا ترجیح ویریرلر. انتقام اونلارا مقدس بیروظیفه‌دیر.

فریدون بازرگان

یئنی عصردن

اندونزی

-۳-

گوندمریان هیئت‌لرین بیرچین عضوی که یئنه گینه‌نین آکتشافلاری ایچون گلمیشلر - گنگ آدلی بیر شخص ئوز ایکی ایل لیک مطالعه سیندن سونرا صراحتله قید ایتمیشدر که یئنی گینه‌نین بیر چوخ بومی اهالیسی هله بونو بیلمیرلر که او. نلار ویاهمین هلند ملکه‌سینین رعیتی دیرلر. گنگ بیر حصه اهالی‌لینی آنتیا دوتور وقید ایدیر که اونلار کاتولیک و پروتستان مبلغ لریندن بالاجا ابتدائی سواد تور- گمیشلر. گنگین عقیده‌سنجه یا. بولرین الله و ملکه حقنده بیر پارا عقیده‌لری واردر. او بو خصوصدا بئله یازیر:

اونلاردان بعضی‌سی که چوخ متوسطه گئدیبلر ولی قاعده‌لی تحصیل آپارمیبلار - هله بیلمیرلر که الله یا هلند ملکه‌سی - بو نلاردن هانسی بویوکدر. بیر ده ایسه هئچ ایدیرلر که گوره‌سن ملکه، یا الله - بونلاردن هانسی گوئیده اولور؟!

یئنی گینه‌نین و آیری اجیالرین یسواد طائفه‌لرین وجودی مستعمره چیلرین‌الینه بهانه ومشغله‌سالمیشدر که اونلار همان مستعمراتی دائمی ئوز الینده ساخلامیشلار. اونلار عمدا تجاهل ایدیرلر که بوگونکی قالبیق طائفه‌لر آکثرینه حاکم‌لکلر در و اونلارین محلی بوتون اندونزی خلق‌لری آراسینده ملاحظه‌لی اولاماز. جاوه‌ده که اندونزی خلق‌لرینین ایکی اوچدن‌بیرجمعیتی وار (۵۰ میلیون ۷۰ میلیونون طالبینده) سوماترا و بالی و چوخلی باشقاجزیره‌لرده بیر مین ایل‌لیک مدنیت ساخلانیبدر. ایلدریری مستعمره‌لیق اسارت و اذیت لری بئله یورا دا ملی استقلال الله گتیریمک حرکاتینی آرادان آپارا بولمه‌دی. جاوه‌لی‌لر مغرور دیرلر و افتخار ایدیرلر که اونلارین قدیم جلال لی معبدلریندن خرابه‌لری اندیده قالیر زیرا اونلار معمارلیق و هیکل تراشلیق صنعت لرینده ان بویوک درجه‌یه چاتان بیر خلقین شاهدی‌در و بونو ایسه اثبات ایدیر. اونلار هله اوز واپانق آدلی قدیم خلق تیاترینی ساخلاییلار. بو بیر تصادفی دگل در که جاوه ئوز قدیم مدنیتیله و ئوز چوخلی جمعیتیله که بیر اوزون سومن مدتده مستعمره استثمارلیقی آلتیندا قالمیشدی ایندی ایسه بیرنجی نوبه ده ملی استقلال اوغروندا مبارزه‌یه داخل اولوبدور محاربه‌ده چوخ زمان قاباق خلقینی مداغه، و مطالبه ایچون تشکیلاتلار بورادا یارانمیشدی. بو حرکت‌جاوه ده بیر اوراق احکاس تاپیردی. بیر آزادلیق حرکتی بوتون اندو. نزیادا بیرنجی و ایکینجی‌دنیا محاربه لرینین آراسیندا دوغولدی حتی‌بیر نجی محاربه‌دن سونرا کاگیری حرکات جاوه‌ده و هلند ملتچیلار و بیر کمونیست فرقه‌سی یارانـدی. چورومسوش امپریالیزمین ایملاسی اندونزی‌نین ئوز استقلالیندن ئوتری آپاردیقی مبارزه‌نین علامتی در. بیر جمهوری حکومت که اونون باشیندا موقتی رئیس - سوکارنو - در جاوه‌ده تشکیل تاپیدی. عامو اندونزی حرکاتیندن و هلندین فاشیستیرجنایت و چاپیشلاریندان ئوز آغالیقیندان ئوتری که انگلیس توسطیله هلنده اوتاگمک اولوردی. اطلاعی وار اندونزی‌لر بیر هلندلی مقاومت هلند وانگلیس حصارلری قاپاینده گوستر- دیلر. اندونزیلر علیهینه قاتلی فاجعه‌لر بوتون دنیانین ئولکه‌لرینده دموکراتیک عقیده‌لرین غیرتینی قزانمیشدر که اورادا انگلیس‌آدی وار در. اندونزی مسئله‌سی امنیت شوراسی‌نین ارتفوندانکی ژانویه و فوریه ۱۹۴۶ جلسه‌لریندا مطالعه اولماسی بویوک عمومی توجهی ئوزینه‌جلب ایتمشدی. و قرارلاشدیرکه انگلیس و هلند که مستعمراتی منافعی مدافعه ایدیرلر مجبوری اولموشلار که اندونزی حکومتیله دانیشیقلارا باشلا- سینلار. تدریجیله اندونزی‌ده‌دوردم ایچون طرح و پیشنهادلار تهیه اولندی. هلندین عمومی فرماندهی موک وانگلیس مخصوص نماینده‌سی آرچیبالد کلارک اندونزی لری مقاوتی بورا حالا ترغیب ایدیردیلر. دانیشیقلارین وجودیله نظامی عملیات اندونزیلر علیهینه یوبونه ایله که اراضی‌لری فتح و قمع ایتمیریک دوام ایتدیلر و هلندین قوشون حصه لری اوروپا گوندریلدی. انگلیس قوماندانلیقی اعلام ایتمشدی که انگلیس حصارلرینین تخلیه‌سی‌یاخلیقدا باشلانیر لیکن اونلارین رسمی و سین تاریخی ژوئیه آیی ایچون‌تاخیره دوشدی. بو تاریخه دک اونلار هله اندونزی‌لرله ووروشما آپاردیلار. آن واحدده هلند و انگلیس بیرلیکده وارلیقلارینی اندونزی آزادلیقی لی آرادان آپارماق ایچون ایتمه‌لیدیلار انا بو تشنثلار هاموسی گئری قاپادیلدی. اندونزی محاربه‌چی لری که

یئنیسی گلن‌ نمره‌ده

چیرپینما قلبیم

چیرپینما اوره‌گیم دو گونه قلبیم
گچیلمه دشمنه ا گیلمه یادا
اودلار تولکه‌سنین اوجالیب باشی
دیلیر شهرتی بو تون دنیادا

§§§

سن‌ده بو انللرین باتك اوره گیله
حیله عشقیله بالك دیله گیله
آذر توپراقنین دوز چوره گیله
یئتیشین گوزل گونه مراده

§§§

نه ایچون غمگین‌سن، دی منده‌بیلیم
یوخسا آیریلدی سن سه‌وگلیم
زلیخا جمالیم بیر شیرین دیلیم
آختاریر گوزلریم یوخدی بورادا

§§§

بوش قالیب سه‌وگلیم گرمن‌اوطاقلار
مشك عنبرینی عطرینی ساخلار
هانی یاخشی دوستلار عزیز قوناقلار
سلیروم بو یئردن کلمه یئرصدا

§§§

گوزلریم ایسلانیا یولوط تك یئری
دوستلارقدا محکم اول قایتما گئری
یانیندا گورمه‌سن نازلی دلبری
خاطرله عزیزله تیز- تیز سال یادا

§§§

آه چکیب غم یئمه چوخ باخما یولا
آغلاما سیز لاما ایله‌مه نالا
چوخ چکمز یئه‌رسن ینه وصالا
دردین آتماز اولماز حددن زیادا

§§§

یار چالانما اوره‌ك یارالانما سن
تزه بوتوو لدین یارالانما سن
یار گئتدی هجره دوز آرالانما سن
چکدیگین زحمتلر گئتمه‌سین بادا

§§§

یقین قورتارار سان بو انتظاردان
بو غمدن، کدردن بو آه زاردان
ال اوزمه ایشکلی وفالی یاردان
دولان آرخاسنجا دولان یادا

§§§

تولومدن جردی یامان آیریلق
ایله‌دی قدیمی کمان آیریلق
سیخادا حسینی زمان آیریلق
ای کونول اونوتما یاری یادا

تبریز (عاشق حسین جوان)

م - ع قوسی

آذربایجانین ملی داستانلاری

اونلارین چوق کلمه و عبارەلاری ایشلمەک سایەسیندە اینجەلمیش ، یئنی حیات دورلاری وجوده گتیرمکله یئنی سوزلر و دانیشیقلار ده خلقین دیلینه آرتیر وارتیر کئچمیشدیر . بیله که مثلاً اگر بیز بو گونکی فراسه دیلین بئش قرن بوندان اولکی دیل ایله مقایسه ایتسک بونلارین آراسیندا تیلیمش اختلافلاری آیدینجاسینا گورەریک .

هله بوندان علاوه بو اوزوزمده بیلدیکیمیز کیمی آذربایجان خلقی اوزون ایللر عرب و فارس حکومتلری آلتیندا یاشامیشدر و بو دورەلرده سایسیز حسابسیز عرب و فارس کلمەلری آذربایجان دیلینه داخل اولمیش و اورادا باقی قالمیشلار .

دده قورقود حکایەلرینده یالنیز نئچه دانا : خوب ، تحسین ، خوش عزت ، حرمت ، امید ، بدعت ، رمضان منت ، یازیقلار و بو کیمی فارس و عرب لغتلری واردر . بیر حالداکی عینی آذربایجان دیلی بوندان باشا بو دیلین لغتلری ایله دولودر .

بونودا اضافه ایتمەلیک که بو داستانلار یازیلدیغی زمان آذربایجان خلقی ساده ایلات شکلینده حیات آیاردی .

بونا گوره اونلارین دیلینده بیر ساده ایل دیلی کیمیدر ، لکن حتی بو مدتده معنی لغتلیکجه اونین دیلی و ادبیاتیده معنی شکل آلمیشدر .

۲ - بوتون دده قورقود حکایەلرینین وقوع تاپدیغی یئرلر : گنجه ، بردع ، دمیرقاپی دربند و بو کیمی آذربایجان شهرلریدر . اونلار گرجیلر ، ارمنیلر ، ابخازلارین همسایەلیکینده یاشیان دیرلر ، طرابوزان و اسلامبولا گیتمک اوچون

بیر گون بیر گئجه یول گیدرلر ، اوجا داغلاردان ، آخار چایلاردان ، آغاجلی مئشەلردن کئچرلر .

۳ - حکایەلرین چوق سوزلریندن آنلاشیلدیغی کیمی بونلار او عصرده اسلام دینین قبول ایلەمیشلر ، گرجیلری اره‌یاری و باشقا دینده اولانلاری ده «کافر» آدی ایله آدلاندیریرلر ، بونیلا بئله داستانلاردان مفهوم اولدیغی کیمی هله او زمان اسلام آذربایجاندا چوخ محکملنمەمیشدر : چوق اونلار دەالرینی عرب دیلی یئرینه بوتون تورکجه بنده دئییرلر - داستانلارین قهرمانلاری قزان ، بامسی ، اوروز ، قانلی قوجا ، تپەگوز ، بساط ، عمران و .. کیمی آدلارایله تانینیرلار که کافر ملی و دین رنگی قبول ایلەمیش آدلاردیرلار - اسلامیت شراب ایچمکی حرام ایله دیگده قهرمانلار هاموسی شراب ایچیرلر و بو عمل اونلارین آراسینده عیب سایلمیر .

۴ - حکایەلرین اکثرینده قاتار قاتار قره دوەلردن ، ایلخی ایلخی شهباز آتلاردان ، آغجه قویون سورولریندن ، یاپاغیل چمنلردن ، قره داغلاردان ، آخار سولاردان ، یایلاقلار و قیشلاقلاردان صحبت آچیلیر . بوجوره زنگین طبیعته مالک اولان بیر تورپاق شبهه‌سیز آذربایجان تورپاغیدر ، شرق تورکلرینده آذربایجاندان باشقا بیر یئرده بیله بیر بئله سراغین آلا بیلمەریک .

اندونزی

ایکنجی صفحه‌دن بقیه

اونلاردان یئنه باشوزیر شهریردو توز دیدیگرینده اندونزی لرین استقلال و جمهوریت مبارزەلرینی ذکر ایتمکله دانیشیقلارین بیرنجی توتی قورتاریبدیر . هلند گرچه‌ هر حالدا اندونزیه استقلال ویرمک اولسون و هاموداندا اولجه اندونزی حکومتینی رسماً تانیمیر . اوندونزی حکومتینین نمایندەلری هلنده وارد اولدوقلاری تا اوردا بئی دانیشیقلار باشلامیشلار . اونلار بو واقعیتی‌لرین خارجی - مالی - قشون رابطەلری نظریندن رسمیتله تانیماسینی طلب ایدیرلر . هلند حکومتی اظهار ایدیر که او حاضر در اندونزیه بیر گنیش مختاریت اوزەرینده موافقت گوسترسین اما محاربه تلیاتی که تعقیب اولونور و هابئله انگلیس و هلند حصەلرینین آرتماسی هلندین و اونلارین کیتوز مستعمرەلری علاقه‌لرینی مدافعه ایدیرلر . صمیمیت ساحه‌سینده تردید باغلاییر اندونزی‌لری حادثه‌لری اضطراب یاراتمیشدر که بو نگرانچیلیق بوتون صلح و دموکراسی دوستلارینده تمامیله تولیندا ولوبدور .

آی نه چیلبهزه !

اگر روزنامه‌لریمیز وقتینده چاتماسا اداره‌میزین دفترینه خبر ویرین .

اعلان

دکتر نجمی مسافرتدن قاییدیب و بو گوندن بیماری قبول ایدیر . ش ۸۰ ۳۳

اعلان

چراغ برق اداره‌سینین ۳۴۸ نمره‌ده یازدیقی مکتوب موجبینجه کارخانه تازه برق ویرمکی فنی نقطه نظره گوره قادر دگل بو مناسبت ایله‌ده برق چکمک اجازه‌سی هیچ کسه ویریلمیەجک اونا گوره محترم خلقمزدن خواهش اولونور بو خصوصدا اجرا کمیسونا مراجعه ایتمەسینلر . ش ۸۳

اوهانس هوهانسیان ترجمه ایدنی مظفر درفشی

کوردلر

« داستان »

-۱۳-

هاسو :

مامه : زینه نولدی؟ آخ زینه نولدی
سویلیورسن اونی ژالدارم نولدوردی؟
پس کومک ایتمەدی، گولش ، طبیعت!
مگر بو صحنەنی تاری گورمۆردی؟

مامه :

محروم اولدی یاتقور، قیزیل گلیندن
آه نامرد دشمنه لعنت مین لعنت
دانیشمیرسان هاسو نەدن سسسن ؟
آیا تاثیر ایتمیر سنه بو ضربت ؟

§§§§

او گون که حیله‌گر قاری دشمنلر
قارا گولله ایله نابود ایدیرلر
بیزیم جوانلاری ، مرد اوغوللاری
الیپ شرفینی ، قیلیورلار هدر

§§§§

توز راحتلیکلو ندەن توتری یئنه‌ده
سن دلشاد یاتاییوب گون کچیریرسن
رقابت فکریله عمر ایلییرسن
یوردون اود دوتوبن ، یانارکن وطن

§§§§

ولی سن آسوده گوزله یاخبرسان
اتلبوین چکدیکی مذلت لره
ظالملر چنگینده اینله یر وطن
توش گلیر گونده مین مشقت لره

هاسو :

. . . .

مامه :

هر گون آیاقلانیر اتلیپ شرفی
وطنین توپراغی مین اهانت له
ولی سن یاخورسان هیچ نه دیمیرسن
یاشارمی بیر ایگیت بو رذالت له

هاسو :

. . . .

مامه :

آه... معلوم اولور که بیزلر هیچ نه
بیر یئره یارالامیر ، مگر انتقام
آه هاسو... آه هاسو منه جواب ویر
هر لحظه کنجدیکجه من یوبالیرام

§§§§

شورای متحده خاوراوارین - چورکچی خانه کارگرلرینین طرفیندن فدائیلره ویریلن هدیه‌لر

یدالله حسین‌زاده	۱۰۰	ریال
عبدالله فضلی	۱۰۰	»
دکتر علی دکتری‌زاده	۱۰۰	»
سلمان دوشانی	۵۰	»
بهرام طلوعی	۸۰	»
اکبر حنفی	۵۰	»
رفیع فرهود	۲۰۰	»
غلامحسین محمدزاده	۳۰	»
جعفر میرجانی	۳۰	»
قربانعلی حسین‌زاده	۵۰	»
بابا ماندیری	۵۰	»
میریحیی‌نقبا	۱۳۰	»
علی‌اصغر علی‌پور	۵۰	»
میرمحمود خاندانی	۳۰	»
هاشم دریادل	۵۰	»
جعفر صادق لطفی	۵۰	»
عطاالله نیک‌بخت	۲۰	»
عبدالله زینال‌زاده	۳۰	»
محمد آقا فریابی	۵۰	»
ابراهیم محمودی دیزجی	۸۰	»
ابراهیم اختری	۵۰	»
علی صبحی	۶۰	»
مختار شهیدی	۳	»
عباس اسماعیل‌اوغلی	۳۰	»
حسین حاتمی	۵۰	»
محمدعلی لوح‌آهنی	۳۰	»
مهدی قوی‌فکر	۳۰	»
محمد کهنه‌آبادی	۳۰	»
محمدعلیزاده بیگلی	۳۰	»
محمدجعفر پوریحیی	۲۰	»
احمد هوی‌پور	۲۰	»
علی حاجیلو	۲۰	»
میرزا آقا صادقپور	۳۰	»
اکبر ریخته‌گر	۳۰	»
ذوالفقار سلیمی	۳۰	»
صادق ادهمی	۴۰	»
خانم صالحپور	۲۰	»
اسماعیل قلی‌زاده	۲۰	»
علی نشاستاچی	۵۰	»
قربان باقری	۱۰	»
محمد ناصری	۱۰۰	»
مختار پرتوی	۱۰	»
موسی‌علی بهجت	۴۰	»
عباسعلی فرقدان	۱۰	»
محمدعلی بهجت	۱۰	»
اسماعیل بحرپیما	۳۰	»
عباسعلی ولی‌زاده	۳۰	»

کارگرلرین حیاتیندن

علی اوغلی

سوواریلمیش پولادلار!

-۲۳-

آمریکالیلاردا بیز ایله ایشلەدیلر ، الله یامان گوزدن ساخلاسین - انگریز و سرژانتیز وار ایدی .

بیزدن ایش ایستەییردیلر ، سحرلر ایشلری تحویل آلیردیلار .

سر کارگریمیزده کئچیلمیشدی .

من گوردوم که فت. بوفت دگل ، توزیمی وئردیم بیرینک زراتی (بیلرد) ماشینیتا و تقریباً آخره کیمی ده اونون باشیندا ایشلەدیم .

بو ماشین ایله بیرینج ویا چەدن دن بویوک بوشلاری یا رتثلار یونولاردی ایشی چوخ آسان ایدی . خودکار ایدیکەدن سونرا سرعتین آزالدیب و ... ساعتلارین اونورب سحره کیمی کتاب اوخوماق ممکن ایدی .

منیم اثیم کتاب اوخوماق ایدی .

سر کارگریمیز شهاب‌الدین آذرچوق سیاستدن بیلدیکینه گوره منی تاپدیقدان سونرالیر ، ساققیز اولوب یخەمدن یاپیشدی .

من گیردی سید ضیاءالدین و حزب توده دن دانیشیردی . سید ضیاءالدین اونون نظرینده بیر تاپه ایدی . حزب توده‌نی ده کی بیرتقال قروشلار تشکیل وئرمیشدیلر .

بونلار بیر طرفه . رحمتلیک آقای کسرویدن خوشی گلیردی اونون خوشی گلمکی یاگمەمکی‌نین هیچ بیر ربط اولماماقینا باخمیاراق داستانلاردان منی یورودی .

منده اولان کیتابلاری آلیب اوخوبوردی - دوشونمیردی ، سونرا منیم کیمی یازیقلارا که حزبه ، حزبه تورلاپ و قیمیزی بالان یئره ایتیرەردیک تمسخرله گولردی ...

شهاب‌الدین شخصاً عجیب بیر آدام ایدی ، کارگرلر ایله خوش‌لقلا رفتار ایلیردی . یاتثر بیز آز فیلسوف مآب اولدوغونا گوره توز عقیده‌سین هاموبا قبول ایتدیرمک ایستەیردی .

مثله دانیشاندا منیم یولداشلاریم رمضان ، آذراتک ، سید جوادی داتوزینه توشوب ویریلکه ، منه حمله ایدیردیلر .

رمضان ایشلک بیر جوان ایدی ، اوچ ای قدری ایشلەردی و بونا گوره ده کارخانه‌ده توزینه احترام قازانمیش ایدی ، او درجه بیر کارگیزدن ایدی و گونده ۹ تومن یول آلاردی .

قرار اولمیشدی که منی درجه ۳ ، کارگر یازسینلار . من بیر ایله یاخین ایدی که میکانیک ایکده ، ایشله‌ییردیم و سینیم نظافتکار اولاراقدیر نظافتکار حقوقی آلیردیم .

آمریکالی افسر موافقت ایتمیردی که اقلا منی و منیم کیمی کارگرلری درجه ۳ - یازسینلار .

کارخانه‌نین قانونی بئله ایدی که هر کس اولجه نظافتکار ایمیش دائما او ، ترفیع اولوناقدان محرومدر .

بونون هیچ بیر دلیلی یوخ ایدی . کارخانه دیمک بیر عده مهندس ، سرکارگرین انحصاریندا ایدی . اونلار اصلاً هیچ بیر زاد دوشونمیەن بیر کارگری ، درجه ۱ . یازیردیلار .

باش مهندس‌دن سونرا مهندس خیری کارخانه‌نین « آقاسی » ایدی . بورا که دانیشاندا ساتین دانیشیردی .

آدام گسرک قول کیمی قاباقیندا دوروب تیترەیه تیترەیه سوزلرین دیه ایدی .

سرکارگرلره ده که تئز - تئز توز « بنده‌لیک‌لرایین » عرض ایتملی ایدی . گرمک اونو ، کارخانه‌ده جایا ، ناهارا دعوت‌لادی ایدی .

آمریکالیلاردا کی آداس چیتیه - چیتیه آدامی توکوزکیمی کەله‌ده سورمەردیلر - دیه‌ده ، بو کارخانه‌نین وضعی ایدی .

کئجەلر یاجاردیقجا تئز دوروب کیملی ایدیک تا داش کومورلری گونوروب توز بشکه لریمیزه توکمکده ، قاباقدا دونتک ، هر یئردن اولوردی - اولسون - آنجاق کومور و اودون یاشی یا غلاییب ، سحره کیمی ایشی‌ده اوتورموردوق ، بیر کیجه یوخوسیزلیق چکمکله برابر تفریح ده ائلەمردیک .

هردم ۱۰۰۵ دقیقەلیک آمریکا افسرین کنیکین چکردیک و تویه ایله کندیب مستراحدا یاتاردیق .

مستراحدا بیردن قاراتلوقدا آیلاندا آدام گورەردی هرشر قاراتلوق در . کومپرسرلر (هوا) ماشینلاری گورولدییرلر ، آدامین نظرینه بئله گلردی که او ، یوخلاییب و ماشین خراب اولمیشدر . آدام کیچطه تیردی باشین دیوارلارا چه بیب یئر تیچ دقیقه کیمی یئلمزدی هارادا در ... بادا کی بیر وقت گوردون که سرژانت ال چراغی ایله مستراحه داخل اولوب آدامی سیلکه‌یه - سیلکه‌یه « تی جانی ! » دییەردی .

آدام دامست باچه اولوب اداکیرمک ایستەیردی .

سونرا کلیب ایکی گونین مزدی ایله جریمه اولدیقدا آمریکالیلار یامان دییەردی

آمریکالیلار ساعت ۱۰-ده یاری کئجەدن سونرا چورەک یئمکه گیدەردیلر ، بیزده توزیمیزه چای قویاردیق ، هوا ماشینلارینین دالیندا دمیر لولەلرین اوستینده یخیاب و یاسطلاح « گوزیمیزی قیزدیراردیق » یوخو گلن موقع انسان سورونی قار - بوز اوستین آتلاماز ، چوق وقتلر ماشینین یانیندا دورارکن یوخلاییب شایباتی ایله یئره دوشردیک .

اگر شانسی اولاراق بیر آدام ماشینین چهار تخلیه توتقوشا ایدی لاپ دای قانجسین اوخومالیدیق . بیر کارگر جرثقیلین کورپوسی اوسته یاتیبدی ، گیجه‌اورادان سقوط ایتدیکده همیشەلیک یوخویا گئتدی .

آذربایجان

علاء نین فتنه‌لی تحریکاتی

اول صفحه‌دن بقیه

بیر خیانتلره مرتکب اولوبلار که باشلار دار آغاجی ایله اولدلاری جزالاندیرماق اولار.

بونلله بثله چوخ تأسف و تعجب اولونور که بوجور خائن عنصرلر اختیارات و کامل آزادلیقلا اوز ایران برباد ایدن ایشلرینه ادامه وریرلر.

بونلار وار قوه‌لری ایله چالیشیرلار ایرانین استقلالینی آرادان آپاریب و بو مملکتی بین‌المللی بیر کمیسیونین نظارتی آلتینده قرار ویرسینلر و ایران ملتینی همیشه‌لیک محو ایدیجی استعمار سیاستلری زنجیری آلتینده اسیر ساخلاسینلار.

بیز آذربایجان ملتی آدینا ایسته‌ییریک که علاء فوراً احضار اولونوب و اوز خیانتلرینین جزاسینا یتیشسین و منتظریک که آقای قوام‌السلطنه اوز حسن مناسباتینی قونشی دولتلر و عموماً دنیا ایله اوز حسن نیتینی آذربایجان ملتینه اثبات ایتمکدن اوتری بو مزدور جاسوسی فوراً احضار ایدیب و ایران ملتینین مقدراتیله اوینادیغینا گوره عدالت دیوانینا تسلیم ایتسین.

فریدون ابراهیمی

مملکت خبرلری

اول صفحه‌دن بقیه

بو اجلاس فورمالارده [illegible] رساللار ایچون ۰ هر جواللار ۰ آدینده مرکزی بیر سرویت فیلمی گوستریلمیشدیر.

۱۹ قدر افسر اوزلرینی خلق اوردوسو لارینی وزارتینه ۹ قدر تلگراف ایتمیشلر

آذربایجان بیطرفلی اولماسیندان ایلدی به قدر ایرانین [illegible] افسرلری آذربایجان ملی حکومتینین یولوندان ایران ملتینین [illegible] دسته دسته آذربایجانا گلیب و خلق قوشونلاری سیرالارینا داخل اولورلار. اونلار هامیسی آذربایجان و ایران ملتینین آزادلیقیندان مدافعه ایتمک ایچون آماده دیلر. بو گون ۱۹ نفر تهران افسرلریندن آذربایجان سرحدلرینی گچیب و اوز لرینی آذربایجان خلق قوشونلارینا [illegible] [illegible]

محمد پیاده افسری

۱۳ـ ستوان یکم جواد آرتش یار سوار افسری

۱۴ـ ستوان یکم حسن [illegible] زاده مالی افسر

۱۵ـ ستوان دوم [illegible] سوار افسری

۱۶ـ ستوان دوم [illegible] آرتش یار سوار افسری

۱۷ـ ستوان یکم حسین کوپال مهندس مخابرات افسری

۱۸ـ ستوان یکم [illegible] مخابرات افسری

۱۹ـ ستوان سوم نادر گوره خلبان کشوری

مراغه‌نین صوفی چایی

مراغه‌دن صوفی چایی [illegible] حکومت زمانی [illegible] [illegible]

[illegible]

آقای دکتر جاویدین مراغه‌ده ایتدیگی نطق

اول صفحه‌دن بقیه

آذربایجان خلقی رضا خانین منحوس مجسمه‌سینی یرینده لسول الی ایله اوز صنعتی ایله توکدیگی مجسمه قویدولار بو چوق قابل اهمیت دور چونکه رضا خانین مجسمه‌سی ۱۵۰ مین تومانه ایتالیادا توکولمیشدور لاکن ستارخانین مجسمه‌سی بیزیم صنعتکارلاریمیز اوز الی ایله توزلمیشدی. بو گوستریر که بیزیم صنعتکارلاریمیز ساحه‌ده باجاریقلی اولدوقلاری کیمی ایندی صنعت ده لیاقتلی بیر ملتدیر.

بلی فارغ‌التحصیللاریمیز حقوقی و وارلیقی دوغوران بیر ملت آرادان گیتمز بیزیم صنعتکار تازه بیر ملت دگیل اوزونه مخصوص تاریخی دیلی، ادبیاتی صنعتی و شاعرلری اولموشدور که بیر مدت بری اوز آنا دیلیمیز ایله ملیتمیزدا قویما دیلار لیکن بیزیم شاعرلریمیز و تاریخچیلر و گنجلیمیز گوستریر که بیزیم صنعتکار محو اولماجاق [illegible]

[illegible]

ایله رفتار ایدیلر. اونلارین یانی [illegible] رسمی حکومتین یوزه الی اوزاللاری یوزه یوز بیر موقعیتده چونکه اونلار دوشونورلر که اگر آذربایجان ملی ایله بیرلشسه‌لر دولتلرینین ودسیسه‌لرین ارکانی داغیدیلمیشدور.

دونن یوق مراغادن ۱۹ نفر تهران افسرلریندن قاچیب آذربایجانه گلمیشی تهران حکومتینین قوشونونه بیر آغیر ضربتدیر.

اونلار دوشونورلر که بیز ایله قیرو غلبه ایله یولاگله بیلمزلر ناچار قالیب سلامت الینی بیزه طرف اوزادیرلار. آذربایجان دموکرات فرقه‌سی بوتون دنیایه بیلدیریب که ایراندان آیریلماق فکری یوخدور بونا گوره آذربایجان ملتی صلح ایله اونلارین رسمی دعوتنی قبول ایدیب و بیر هیئت آقای پیشه‌وری و آقای پادگان و باشقا نماینده‌لردن مرکب تهرانا گوندرردی.

همیشه تهرانین حکومتینده ارتجاع قوه‌سی اولدیغی سبب یاریمکه بیزیمله نماینده ایسله مک ایستیردی بیزیم نماینده‌لریمیزین تقاضالارینی [illegible]

[illegible]

دنیا خبرلری

تهراندا چیخان سروش روزنامه‌سینین یازدیغینا گوره قوام‌السلطنه دییر که هندوستان انگلیس قونسولگری‌سی آزادلیغین قایتاریلماسینی ایستمکده‌دیر. انگلیس قونسولی دییر که هندوستان یولوندا آزادلیق یولونی تعمیل گلمه‌سینه مانع اولا جاقدیر.

مجارستانین آسمان شهرینده ساطقی طیلر [illegible] آچیلمیشدیر. اونلار گورونا ایتمک فکرینده ایدیلر.

اندونزی روزنامه‌لری یازیرلار که اندونزی منطقه‌سینده محاربه‌نین هدفی گیت گیده آرتیر.

ترکیه‌دن گلن خبره گوره ه آچین ۱۸ نده امپراطورلیق افسری [illegible] ۲۵۰ مین [illegible]

[illegible]

بیلمز و اولماییب‌دیر.

۳ـ ایرانین آمریکادا کی سفیری آقای علاءنین بعضی اظهاراتینه راجع سؤال جواب ویریب که بو شخص مدنا علم اطلاعم یوخدور ولی مسئلنی مذاکره‌نین بیانات ایندا تحریفات حمله گوریلوب اولسون.

۴ـ انتخابات راجع سؤاله جواب ویریب آذربایجان مسئله‌سی حل اولماسا شورا انتخابی هیچ وقت اولوناجاق.

۵ـ مرکزی قوانین آذربایجان کردستان محلی فرقه‌لرین لغو ایدیله‌سینه راجع جواب ویریب بو قیل جزئی تصادفلر کردستاندا بعضا اتفاق دوشور و دولت طرفیندن بو خصوصدا بیر هیئت اعزام اولونور تحقیقات عمله گلسین.

۶ـ بازرقان لیندلین مسئله‌لری یوخون نامه‌سینه (که شوروی دو[illegible] لتین ارزاق کنفرانسینا اشتراک ایتمگه و دنیا اعاشه‌سینه مساعده دعوت ایدیب) جواب ویریبدیر. چونکه شوروی دولتی فرانسه و آمریکا ارزاق [illegible]

[illegible]

دقت !

آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین مرکزی کمیته‌سینین تبلیغات شعبه‌سینده خلقین استفاده‌سی ایچون بیر کتابخانه تأسیس اولماقدادر.

حرمتلی فرقه عضولریندن علاقه‌مند اولانلاردان خواهش اولونور که اوز کتاب هدیه‌لرینی تبلیغات کمیسیونینا اهدا ایدیب رسید آلسینلار. هدیه ویرنلرین آدلاری روزنامه‌ده درج اولوناجاقدر.

تسلیت

آذربایجان روزنامه‌سینین هیئت تحریریه‌سی مرحوم احمد صفولین وفتیز اولوموندن نهایت درجه‌ده تأسف ایتمکله آقای م. ع صفوله تسلیت عرض ایدیرلر.